

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра педагогіки початкової освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____

“ ____ ” _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічний менеджмент

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 «Освіта/Педагогіка» _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність _____ 013 «Початкова освіта» _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

Факультет _____ Педагогічний _____
(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма _____ **Педагогічний менеджмент** _____
(назва навчальної дисципліни)
для студентів 4 курсу за спеціальністю 013 «Початкова освіта».
„___” _____ 2019 р.

Робоча програма складена кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри педагогіки початкової освіти **Копчук-Кашецькою М.С.**

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки початкової освіти (протокол № __1__ від __28 серпня__ 2019 р.)

Завідувач кафедри _____
підпис

Оліяр М.П.
прізвище, ініціали

Затверджено науково-методичною радою педагогічного факультету (протокол № __1__ від __30 серпня__ 2019 р.)

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету

Кондур О.С.
прізвище, ініціали

Декан _____

Кондур О.С.
прізвище, ініціали

©Копчук-Кашецька М.С., 2019 рік
©ПНУ, 2019 рік

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка <small>(шифр і назва)</small>	Нормативна	
	Спеціальність 013 «Початкова освіта» <small>(шифр і назва)</small>		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів –3		4-й	4-й
		Семестр	
Загальна кількість годин –59	Освітній рівень: бакалавр	8-й	8-й
		Лекції	
		16 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Самостійна робота	
	60 год.	72 год.	
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента–2			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – аудиторні заняття – 36%, самостійна робота – 64%,
для заочної форми навчання – аудиторні заняття 13%, самостійна робота – 87%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Зміни, які відбулися за останні роки в українському суспільстві, висувають нові вимоги до професійної діяльності керівника загальноосвітнього начального закладу. Сучасні загальноосвітні навчальні заклади зазнають кардинальних змін, тому керівники повинні володіти такими знаннями та вміннями, які б дозволяли їм ефективно управляти в умовах, що швидко змінюються.

Управління школою в сучасних умовах являє собою складний процес, складовими якого є правильний вибір мети і завдань, вивчення і глибокий аналіз досягнутого рівня навчально-виховної роботи, система раціонального планування, організація діяльності учнівського і педагогічного колективу, вибір оптимальних шляхів для підвищення рівня навчання й виховання, ефективний контроль.

Навчальна дисципліна *«Педагогічний менеджмент»* вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на четвертому курсі у восьмому семестрі. Педагогічний менеджмент як складова професійної освіти знайомить майбутніх фахівців з теоретичними і практичними основами педагогічної науки.

Метою навчальної дисципліни «Педагогічний менеджмент» є сприяння в орієнтуванні студентів в особливостях управління та організації навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи I –III ступеня та ознайомленні з основними шкільними документами.

Основні завдання навчальної дисципліни: сформувати у майбутніх педагогів управлінську компетентність; володіння теоретичними основами управління, керівництва та менеджменту сучасної загальноосвітньої школи; ознайомлення з найбільш значущими та перспективними сучасними педагогічними ідеями й теоріями організації та управлінні навчально-виховним процесом у закладах освіти; сприяння засвоєння основних функцій, принципів та методів управління закладом освіти; ознайомлення із основними шкільними документами і формування вміння з ними працювати; забезпечення процесу становлення національної самосвідомості, формування національно-культурної компетентності майбутніх фахівців, котрі уміють розпізнавати і використовувати досвід попередніх поколінь у процесі організації освітньої, розвивальної та просвітницької роботи; формування навичок роботи з науково-методичною літературою.

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- зміст циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей, визначених Держстандартом, задля усвідомлення їхньої реалізації в освітній галузі загалом, та окремих змістових лініях зокрема;
- змістовий аспект комунікації, термінологію, мовленнєві конструкції, що притаманні всім предметам, визначеним навчальним планом початкової школи та способи розв'язання певного кола питань у конкретній ситуації педагогічної діяльності вчителя початкових класів;
- складники професійно-комунікативної компетентності вчителя початкової школи;
- сучасні технологічні підходи до вивчення освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти;
- сучасні технології збереження та зміцнення здоров'я молодших школярів, упровадження оздоровчих технологій та діагностичних методик фізичного розвитку дітей в практику роботи початкової школи;
- сучасні технологічні підходи до вивчення освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти;

- нормативні документи у навчально-педагогічній, науково-методичній та науково-дослідницькій роботі, при визначенні змісту і форм організації роботи в початковій школі;
- основні аспекти передового педагогічного досвіду;
- методика застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності вчителя початкових класів й у повсякденному житті.

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти **уміннями**:

- розв'язувати складні практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;
- спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації;
- володіти різними стилями мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів;
- діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи);
- ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку учнів, творчому підходу до навчально-виховного процесу початкової школи;
- оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії;
- критично оцінювати цифровий контент, безпечно використовувати цифрові технології, засоби комунікації для вирішення професійно-педагогічних задач, навички етичної поведінки в цифровому інформаційно-комунікаційному середовищі;
- володіти навчальним матеріалом, методами, прийомами, засобами і формами навчання, мистецтвом усного мовлення;
- моделювати та організовувати процес навчання предмету/освітньої галузі в початковій школі; спроможність учителя обирати необхідні засоби, форми і методи організації діяльності учнів у процесі навчання;
- організовувати навчальний процес в інклюзивному класі. Здатність використовувати електронні освітні ресурси та цифрові інструменти для освітніх цілей;
- використовувати професійно-профільних знань і навичок під час планування, організації та контролю стану навчально-виховного процесу в початковій школі;
- проектувати, моделювати та обґрунтовувати інновації, прогнозувати результати їх упровадження;
- здійснювати аналіз навчально-виховного процесу в початковій школі;
- розглядати медіа як інструмент освітньої діяльності, як інноваційний освітній зміст навчання, як конструктор освітнього процесу, як спосіб активізації роботи в режимі інтерактивного навчання;
- застосовувати технологічний інструментарій, медіа-ресурси та цифрові медіа-засоби навчання на різних етапах освітньої діяльності шляхом оволодіння інформаційно-педагогічними технологіями повного циклу (пакет освітніх програм, тренажерів, тестерів, відеоігор, діагностичних методик);

- бути здатним до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти;
- володіти доцільними формами вербального професійного спілкування в колективі, сприймати, осмислювати й відтворювати зміст і основну думку усних і письмових висловлювань, коригувати власне й чуже мовлення;
- опрацьовувати, групувати навчальну інформацію, адекватно усвідомлювати комунікативний сенс повідомлень, запам'ятовувати й у разі необхідності актуалізувати в пам'яті професійні знання, фактичні дані, навчальну інформацію;
- успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів;
- працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності;
- бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань;
- швидко і успішно опанувати інноваційні технології, набувати знань та вмінь;
- вирішувати стандартні та проблемні професійні завдання, що виникають в освітній практиці початкової школи, на основі сформованих знань про теоретичні засади побудови змісту і процесу навчання молодших учнів, у тому числі ґрунтовних знань про сучасні теорії навчання, гнучкого володіння методами навчання;
- обґрунтовано обирати прийоми, засоби, технології, форми організації навчання, адекватні дидактичній ситуації;
- користуватися нормативними документами та реалізовувати на практиці цілі і завдання навчання предмету/освітньої галузі в початковій школі;
- працювати за будь-яким навчально-методичним комплектом, обирати найефективніший навчально-методичний комплект для досягнення цілей і завдань навчання предмета/освітньої галузі в початковій школі, визначених Державним стандартом і навчальною програмою;
- ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти;
- упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід до навчання окремих питань певної освітньої галузі/предмету початкової школи;
- актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами;
- усвідомлювати та визнавати власні почуття, а також почуття інших суб'єктів навчально-виховного середовища; здатність до самомотивації та керування власними емоціями у стосунках із вихованцями, колегами, батьками;
- організовувати ефективну спільну навчально-виховну діяльність і педагогічне спілкування;
- співпрацювати для досягнення поставленої мети, знаходячи при цьому шляхи взаємодії зі всіма суб'єктами навчально-виховного середовища;
- в будь-якій педагогічній ситуації орієнтуватися на всіх учасників навчально-виховного середовища, приймати правильні рішення і, як наслідок, досягати поставленої мети навчання й виховання;

- забезпечити процесуальний бік педагогічного спілкування; володіння технікою педагогічного спілкування з суб'єктами навчально-виховного середовища.

Після завершення вивчення цього курсу ви будете готові до:

- саморозвитку і модернізації власної діяльності.
- ефективної міжособистісної взаємодії;
- адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання молодших школярів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами;
- практичного використання системи педагогічних знань, умінь і навичок у навчальному процесі початкової школи;
- організації навчальної діяльності у початковій школі у відповідності до вимог НУШ;
- здійснення виховної діяльності з молодшими школярами; здатність до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи, прийоми, педагогічні засоби, форми організації, діяльність вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів;
- ефективного використання виховного потенціалу уроків і занять з учнями в позаурочний час тощо;
- організації навчально-виховного процесу в початковій школі, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації;
- навчання молодших школярів будь-яким елементам змісту програми;
- реалізації критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи;
- здатність дотримуватись Державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи, визначених у програмі;
- застосування теоретичних засад педагогічної та психологічних наук у навчально-виховній, науково-методичній та організаційній роботі в освітніх закладах;
- пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків;
- до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими суб'єктами.

Програма курсу складається з лекційних, практичних модулів та самостійної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Сучасне розуміння предмету «Педагогічний менеджмент».

Змістовий модуль 1. Педагогічний менеджмент як галузь управлінської діяльності школи.

Тема 1. Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою.

Поняття про управління, його принципи.

Структура органів управління освітою.

Управлінські органи в школі.

Тема 2. Категорії педагогічного менеджменту.

Особливості управлінської діяльності в сучасній школі.

Методи управління закладом освіти.

Принципи і закономірності управління навчальним закладом.

Функції закладу освіти.

Змістовий модуль 2. Основні принципи планування, обліку роботи та внутрішкільного контролю загальноосвітнього навчального закладу.

Тема 3. Планування та облік роботи закладу освіти.

Планування роботи закладу освіти. Види планів та вимоги до них.

Принципи планування закладу освіти.

Облік роботи загальноосвітнього навчального закладу.

Тема 4. Організація внутрішньозакладного контролю у сучасному закладі освіти.

Зміст і вимоги до організації внутрішньозакладного контролю.

Види контролю.

Форми і методи контролю.

Тема 5. Організація методичної роботи в закладі освіти.

Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя, її функції та напрями.

Основні форми методичної роботи в закладі освіти.

Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних працівників.

Змістовий модуль 3. Суть і структура впровадження передового педагогічного досвіду. Особливості наукової організації педагогічної праці. Зміст та організація інспектування діяльності закладів освіти.

Тема 6. Педагогічний досвід у системі педагогічного менеджменту

Педагогічний досвід і його види.

Процес вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду.

Структура впровадження педагогічного досвіду.

Тема 7. Основи науково-педагогічної праці.

Основи науково- педагогічної праці.

Теорія і практика організації управління процесом педагогічної діяльності.

Принципи та методи впровадження науково- педагогічної праці в практику.

Комплексний підхід до організації діяльності учня.

Техніка організації особистої праці.

Тема 8. Інспектування діяльності закладів освіти.

Інспектування діяльності закладів освіти як важлива функція органів освіти.

Порядок державного інспектування навчальних закладів, затверджений Міністерством освіти і науки України.

Критерії оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Сучасне розуміння предмету «Педагогічний менеджмент»												
Змістовий модуль 1. Педагогічний менеджмент як галузь управлінської діяльності школи.												
Тема 1. Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою	8	2	2			7		2	2			9
Тема 2. Категорії педагогічного менеджменту	8	2	2			7		2				9
Змістовий модуль 2. Основні принципи планування, обліку роботи та внутрішкільного контролю загальноосвітнього навчального закладу.												
Тема 3. Планування та облік роботи закладу освіти	8	2	2			8		2				9
Тема 4. Організація внутрішкільного контролю у сучасному закладі освіти	8	2	2			7						9
Тема 5. Організація методичної робота в закладі освіти	8	2	2			8		2	2			9
Змістовий модуль 3. Суть і структура впровадження передового педагогічного досвіду. Особливості наукової організації педагогічної праці. Зміст та організація інспектування діяльності закладів освіти.												
Тема 6. Педагогічний досвід у системі педагогічного менеджменту.	8	2	2			8		2	2			9
Тема 7. Основи науково-педагогічної праці.	8	2	2			8		2				9
Тема 8. Інспектування діяльності закладів освіти	3	2				7						9
Усього годин	59	16	14			60	38	12	6			72

6. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою	2
2.	Планування та облік навчально-виховного процесу в закладі освіти	2
3.	Контроль у загальноосвітній школі	2
4.	Педагогічний аналіз навчально-виховного процесу і управління школою	2

5.	Організація методичної роботи в закладі освіти	2
6.	Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності	2
7.	Наукова організація праці в закладі освіти – основа вдосконалення навчально-виховного процесу	2

7. Теми практичних занять(заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ознайомлення з основними категоріями управління навчальним закладом та їх характеристика	2
2.	Організація контролю в загальноосвітній школі	2
3.	Ознайомлення з особливостями вивчення, узагальнення, поширення передового педагогічного досвіду	2

8. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Проблема управління загальноосвітньою школою, структура управління	5
2.	Планування та облік навчально-виховного процесу в школі	5
3.	Контроль у загальноосвітній школі	5
4.	Педагогічний аналіз навчально-виховного процесу і управління школою	5
5.	Аналіз методичної роботи в школі	6
6.	Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності	
7.	Наукова організація праці в школі – основа вдосконалення навчально-виховного процесу	6
8.	Наукові основи управління закладами освіти	6
9.	Ознайомлення із поглядами В.О.Сухомлинського на шляхи вдосконалення педагогічної майстерності вчителем	5
10.	Створення альтернативних шкіл та інших нових типів навчальних закладів в Україні.	6
11.	План професійного самовдосконалення власної особистості вчителя	6
12.	Організація навчально-виховної роботи в малокомплектній школі	5

9. Самостійна робота (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Менеджмент як основа новітніх підходів до управління освітою.	4
2.	Базові терміни менеджменту в освіті (За Р.С.Тягуром).	3
3.	Системний підхід в управлінні.	4
4.	Особливості контролю за якістю знань, умінь та навичок,	3
5.	Суть контролю за станом викладання певних предметів.	4
6.	Всередині шкільний контроль за якістю виховної роботи.	4
7.	Методика аналізу роботи вчителя на уроці.	4
8.	Методичні об'єднання вчителів.	4
9.	Сутність освітніх інноваційних процесів.	4
10.	Види освітніх інновацій.	4
11.	Проблема економії часу.	3
12.	Шляхи раціоналізації режиму дня.	4
13.	Шляхи нормалізації робочого місця і умов праці.	3
14.	План роботи школи, директора школи, виховної роботи	4
15.	Календарні плани вчителів.	3

16.	Зміст і структура шкільної інспекції.	4
17.	Функціональні обов'язки інспектора шкіл.	3
18.	Види і методи інспектування.	4
19.	Документи, які оформляються в результаті інспекторської перевірки.	3
20.	Ліцензування закладів освіти. Атестація закладу освіти.	3

10. Методи навчання

Словесні(монологічні-лекція інформаційна,проблемна; діалогічна бесіда).

Наочні(спостереження,демонстрування).

Практичні(вправи різних типів).

Проблемно-пошукові (проблемне викладання, самостійна робота, розв'язання проблемних завдань, аргументування).

Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (дедуктивні, індуктивні).

11. Методи контролю

Опитування.

Усний індивідуальний і фронтальний контроль.

Письмово індивідуальний і фронтальний контроль.

Взаємоконтроль (взаємооцінювання).

12. Розподіл балів, які отримують студенти Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

A «Відмінно»(90-100балів).Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані, якість їх виконання оцінена балом, близьким до максимального.

B «Дуже добре» (80-89балів).Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані. Студент використовує першоджерела і основну літературу. Мають місце несуттєві помилки в поясненні деяких аспектів дисципліни.

C «Добре»(70-79балів).Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання кожного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками..

D «Задовільно» (60-69балів).Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані,

деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки. Незнання першоджерел і додаткової літератури. Наявність хибних тлумачень при аналізі практичних завдань. Відсутність логічно обґрунтованих висновків.

Е «Достатньо» (50-59 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінена балом, близьким до мінімального.

ФХ «Умовно незадовільно» (26-49 балів). Теоретичний курс засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань. Відсутні навички опрацювання базової літератури дисципліни.

Ф «Безумовно незадовільно» (1-25 балів). Теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до підвищення якості виконання навчальних завдань.

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
4	4	6	6	6	6	6	6	6	50	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Політика курсу спрямована на створення доброзичливої атмосфери на занятті, активної комунікації у групі з дотриманням правил академічної доброчесності. При виконанні завдань творчого рівня неприпустимі плагіат та списування. Лекційні заняття пропущені без поважних причин не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ та творчих завдань із теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести 1, Тести 2) і тільки тоді буде допущений до складання екзамену. Обов'язковим є для отримання екзамену відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Методичні вказівки для лекційних занять.
4. Плани лекційних занять.
5. Конспекти лекцій.
6. Методичні рекомендації для проведення практичних занять.
7. Плани практичних занять.
8. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів.
9. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
10. Завдання для поточного контролю та підсумкового контролю знань студентів.
11. Тести.
12. Залікові завдання.
13. Програмові вимоги .

14. Список базової та допоміжної літератури з навчальної дисципліни.
15. Глосарій з навчальної дисципліни.
16. Медіотека (мультимедійні презентації лекцій, відеоматеріали).

14. Рекомендована література

Базова

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посібник / Н.П. Волкова. – Вид. 2-ге, перероб., доп. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Григораш В. В. Настільна книга заступника директора школи з навчально-виховної роботи / В. В. Григораш. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 304 с.
3. Григораш В. В. Організація діяльності керівника школи / В. В. Григораш. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 224 с.
4. Енциклопедія освіти / За ред. В.Кременя. – К.: Юніком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Житник Б. О. Методологічні проблеми дослідницької діяльності вчителя / Б. О. Житник ; Організація дослідницько-експериментальної роботи в сучасній школі / Є. М. Павлютенков. Дослідницька діяльність як продуктивна освітня послуга методичного менеджменту : [навч. посіб.: зб.] / І. В. Маслікова. – Х. : Основа, 2008. – 160 с.
6. Кулаченко О. В. 105 схем і таблиць: Заступнику директора та вчителю початкової школи / О. В. Кулаченко. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 112 с.
7. Мазоха Д. Педагогіка: Навч. посібник / Д. Мазоха, Н. Опанасенко. – К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – 232 с.
8. Методична робота вчителя початкових класів / упоряд. О. Б. Полевікова. – 2-ге вид. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 320 с.
9. Мойсеюк Н. Педагогіка: Навч. посібник / Н. Мойсеюк. – К., 2007. – 656 с.
10. Онішків З.М. Основи школознавства: Навчальний посібник для студентів педагогічних вузів / З.М.Онішків. – 3-є видання, доповнене і перероблене. – Тернопіль: Навчальна книга– Богдан, 2003. – 176 с.
11. Павлютенков Є. М. Моделювання в системі освіти (у схемах і таблицях) / Є. М. Павлютенков. – Х. : Основа, 2008. – 128 с.
12. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М. Галузьяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. – 3-є вид., випр. і доп. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2006. – 400 с.
13. Підласий І. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя / І. Підласий. – Х.: Основа, 2010. – 360 с.
14. Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник: у 2-х ч.1. Абетка менеджера освіти / В. В. Григораш, О. М. Касьянова, О. І. Мармаза та ін. – Х. : Веста, Ранок, 2004. – 160 с.
15. Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник: у 2-х ч.1. Ключ до професійного успіху / В. В. Григораш, О. М. Касьянова, О. І. Мармаза та ін. – Х. : Веста, Ранок, 2004. – 152 с.
16. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посібник. – Вид. 2-ге, перероб., доп. – К.: Академвидав, 2007. – 560 с.

Додаткова

1. Білова В. Педагогічний менеджмент: поняття і теоретичні засади // Рідна шк. – 2005. – №2. – С. 26-28.

2. Вікторов В. Нові моделі управління освітою // Вища освіта України. – 2005. – № 2. – С. 66-71.
1. Галіцина Л. В. Керівник: мистецтво взаєморозуміння / Людмила Галіцина. – К. : Шкільний світ, 2010. – 126 с.
2. Галіцина Л. В. Керівник: мистецтво планування / Людмила Галіцина. – К. : Шкільний світ, 2010. – 104 с.
3. Галіцина Л. В. Керівник: мистецтво стратегії і тактики / Людмила Галіцина. – К. : Шкільний світ, 2010. – 95 с.
4. Дзвінчук Д.І. Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство: Навч. посіб. / Д.І. Дзвінчук. – К. : Нічлава, 2003. – 240 с.
5. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління : Тексти лекцій. – Х.: Основа, 2004. – 128 с.
3. Закон України «Про загальну і середню освіту» (2000 р.)
4. Закон України «Про освіту» // Освіта. – 1996. – 25 квітня.
5. Інструкція про організацію та діяльність гімназії // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1996. – №1-2.
6. Інструкція про організацію та діяльність ліцею // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1996. – №1-2.
6. Керівник і керівництво: інноваційні підходи / [упоряд. Людмила Галіцина]. – К. : Шкільний світ, 2011. – 112 с.
7. Керування освітою і шкільне врядування: [США] / Т.Серджиованні, М.Берлінгейм та ін. – Л: Літопис, 2002. – 440 с.
8. Коломінський Н.П. Психологія менеджменту в освіті : Соц.-психол. аспект. – К. : МАУП, 2000. – 286 с.
9. Концепції та програми розвитку школи / укл. В. В. Григораш. – Х. : Вид. група «Основа», 2014. – 224 с.
10. Концепція середньої загальноосвітньої школи України // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1992. – №4.
11. Лізинський В.М. Ідеї до проєктів і практика керування школою / В.М. Лізинський. – Харків: Ранок, 2007. – 160 с.
12. Організація навчально-виховного процесу: 3 досвіду роботи вищих навч. закладів І-ІІ рівнів / М. Хоменко та ін.; Відп. за вип. В. Дзюба.- К., 2004. – 365 с.
13. Орлов П.І. Інформаційні системи та технології в управлінні освітою, бібл. справи: Наук.-практ. посіб / П.І. Орлов, О.М. Луганський. – Донецьк : Альфа-Прес, 2004. – 292 с.
14. Осторверхова Н.М., Ефективність управління ЗОШ: соціально-педагогічний аспект / Н.М.Осторверхова, Л.І. Даниленко – К.: Школяр, 1995. – 185 с.
15. Павлютенков Є. М. Основи управління школою : Метод. матеріал / Є. М. Павлютенков, В. В. Крижко. – Х. : Видавнича група "Основа", 2006. – 176 с.
16. Педагогічний портрет менеджера освіти / Луган.обл. держ. адміністрація. Голов.упр. освіти і науки. Луган. ін-т післядиплом. освіти; За ред. Т.Сорочан. – Луганськ : Знання, 2004. – 296 с.
17. Пікельна В.С. Управління школою / В.С. Пікельна, О.А. Удод. – Х.: Видавнича група «Основа», 2004. – 220 с.
18. Примірене положення про раду загальноосвітнього навчального закладу // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. –2001. – №8.
19. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором школи / В.О. Сухомлинський / Вибрані твори: В 5 т. – Т. 4. – К.: Рад. шк., 1977.

20. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором школи / В.О. Сухомлинський // Вибрані твори у 5-ти т. – К.: Рад. школа, 1978. – Т. 4. – С 391–626.
21. Тягур Р.С. Управління в сфері фізичного виховання: словник базових термінів/ Р.С.Тягур. – Івано-Франківськ: Видавець В. Дяків, 2013 – 148 с.
22. Шкільна документація / упоряд. Н. Мурашко. – К. : Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. – 112 с.
23. Школа майбутнього: [зб. нормат. док.] / [упоряд. Н. Л. Мурашко]. – К. : Шкільний світ, 2011. – 123 с.
24. Шналіньський В.В. Психологія управління: Посібник для керівників навчальних закладів / В.В.Шналіньський, К.А.Помазан. – Х.: Веста Видавництво «Ранок», 2002. – 126 с.
25. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб. для вищих навч. пед. закл. – К. : Вища шк., 2002. – 215 с.
26. Юридичний довідник керівника / упоряд. О. В. Смирнов ; відп. ред. Н. Л. Мурашко. – К. : Шкільний світ, 2005. – 120 с.

Інформаційні ресурси

1. Вчитель у мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ulejconf>
2. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.com>
3. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://znannya.info>
4. Освіта України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
5. Організація методичної роботи в початковій школі [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://do.gendocs.ru/docs/index-24210.html> – Назва з екрану.
6. Освіта UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua>
7. Освіта і Наука [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
8. http://firstedu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=93&Itemid=34
9. Педагогічна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pedlib.clx.ru>
10. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua>
11. Школознавство (лекції) [Електронний ресурс]. – [studentam.net.ua]. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/category/23/215/85/>

